

Framer Framed - Jaarverslag 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

Framer Framed - Jaarverslag 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

FRAMER FRAMED

Stichting Framer Framed

Oranje-Vrijstaatkade 71
1093 KS, Amsterdam

Werkplaats Molenwijk

Molenaarsweg 3
1035 EJ Amsterdam

T: 020 7630973

E: info@framerframed.nl

W: www.framerframed.nl

KvK Amsterdam: 51823039

1. Inleiding	p. 3
1.2 Crises: Corona en oorlog in Oekraïne	p. 5
2. Activiteitenoverzicht	
2.1 Samenvatting	p. 7
2.2 Tentoonstellingen met en door communities	p. 8
2.3 Tentoonstellingen	p. 9
2.4 Publiekprogrammering	p. 13
2.5 Residenties	p. 14
2.6 Residenties in Werkplaats Molenwijk	p. 16
3. Framer Framed in de buurt	p. 18
4. Educatie	p. 22
4.1 Educatie - Primair en Voortgezet Onderwijs	p. 23
4.2 Educatie - Hoger Onderwijs	p. 27
5. Internationale samenwerking	p. 29
6. PR, Communicatie & Publieksberijk	p. 31

1. Inleiding

Framer Framed - Open to all free of charge

2022 was het tweede jaar van de nieuwe Kunstenplan- en BIS periode. Daarmee kon Framer Framed het voorgestelde beleid en programma verder voortzetten. Framer Framed richtte zich deze periode op het verbinden van presentatiebeleid, theoretische inbedding, maatschappelijke duiding en publieksparticipatie. Kennis wordt doorlopend beschikbaar en deelbaar gemaakt.

Centraal in deze periode stond de vraag: wat betekent het om een werkelijk publieke instelling te zijn? We werken met de uitspraak van schrijver en wetenschapper David van Reybrouck: “We leggen de lat hoog en de drempel laag”. Het is tijd dat kunstinstituten zich als sociale, educatieve plekken gaan manifesteren. Met leeshoeken, workshopruimtes en ontmoetingsruimtes waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en dingen kunnen maken en leren. Nieuwe bezoekers maken kennis met hedendaagse kunst. Een steeds breder publiek praat mee. Zo’n presentatie-instelling wil Framer Framed zijn. Middenin de samenleving, verbonden met plaatselijke en mondiale vraagstukken. Wij beschouwen onze tentoonstellingsruimte als een sociaal domein.

Framer Framed is zich bewust van het belang om zichtbaar te maken wiens stem gehoord wordt binnen het verhaal dat in een tentoonstelling wordt verteld. Framer Framed doet dit op twee manieren. In het tentoonstellingsprogramma wordt gewerkt met (internationale) curatoren en kunstenaars die meerstemmigheid in hun werk hebben ingebed en/of werk maken dat gaat over sociale rechtvaardigheid. Binnen dit internationale programma trekken de medewerkers van Framer Framed, curatoren en kunstenaars op met collectieven, communities en maatschappelijke organisaties. We geven de tentoonstellingen samen vorm. In deze programmalijnen ligt de nadruk op kritische analyse en op nieuwe of alternatieve (kunst)praktijken.

De wisselwerking tussen kunstwerken en publiek creëert een tijdelijke wereld van betekenissen, waar plaats is voor ontmoeting, uitwisseling, discussie en analyse. We zoeken onze partners in de culturele wereld, maar ook in de maatschappelijke, om rond de tentoonstellingen een uitgebreid publieksprogramma mee te organiseren. Soms over gevoelige kwesties, soms over explosieve. Dominante verhalen dagen we uit. Kleine, onderbelichte onderwerpen bieden we ruimte. Zo ontstaan er allerlei geschiedenissen naast elkaar.

Framer Framed kiest ervoor om direct met lokale communities te werken en hen de mogelijkheid te geven hun artistieke stem te laten horen. Dit is bijvoorbeeld de kern van de programmalijn *We Curate*.

In 2022 kregen twee nieuwe beeldjes van Monica Dahlberg uit de serie *Gatekeepers*, *Matumini* (Hoop) en *Uhuru* (Vrijheid), een permanente plek aan de Oranje-Vrijstaatkade in Amsterdam

1. Inleiding

Framer Framed - Open to all free of charge

Framer Framed ziet dat de inhoudelijke lijn van het afgelopen decennium goed aansluit bij de hedendaagse focus van het nationale en internationale kunstenveld. Curatoren en kunstenaars die bij Framer Framed zijn getoond, worden steeds vaker opgemerkt en krijgen podia bij andere instellingen. In toenemende mate worden werken die in opdracht van Framer Framed werden gemaakt, ook getoond in andere presentatieplekken en musea. In sommige gevallen wordt hierbij tot aankoop overgegaan. Hierdoor krijgt het tentoonstellingsbeleid van Framer Framed een blijvende invloed op collectie Nederland. Hiermee wordt een van de oprichtingsdoelstellingen gerealiseerd om vernieuwen aan te jagen in het museale veld.

Om enkele voorbeelden te noemen: in 2018 presenteerde Framer Framed een solotentoonstelling van kunstenaar Sammy Baloji. Het werk *A Blueprint for Toads and Snakes* (2018) werd in 2021 aangekocht door Kanal - Centre Pompidou, Brussel. Samen met het Van Abbemuseum werd een nieuw werk in opdracht gerealiseerd door Anna Dasović *Before the fall there is no fall - episode 1 en episode 2* (2019 en 2020) dat later werd aangekocht door het museum. Van de *Court for Intergenerational Climate Crimes* (2021-2022) van Jonas Staal en Radha d'Souza werden een zitelement met ammoniet en banner van de installatie bij Framer Framed (2021) aangekocht door het Van Abbemuseum in 2022. In 2021 werd bekend dat het werk Ruwatan *Tanah Air Beta, Reciting Rites in its Sites* (2019) van de Indonesische kunstenaar Zico Albaiquni, werd aangekocht door Nederlands Museum voor Wereldculturen. Het werk werd in opdracht van Framer Framed gerealiseerd en gaat onder meer in op de tentoonstellingspraktijk van de organisatie. In 2022 kreeg het met de opening van de tentoonstelling *Onze koloniale geschiedenis* een vaste opstelling in het museum.

Framer Framed deed binnen de BIS een aanvullende aanvraag om binnen de kunstenaarperiode 2021-2024 zich verder te ontwikkelen op het gebied van publieksbereik. Concreet betekent dit dat we onze internationale en lokale banden versterken. Daarnaast hebben we ons programma uitgebreid met een nieuwe tentoonstellingsruimte, we leggen ons toe op een variëteit aan media uitkomsten en versterken een aantal samenwerkingen, door middel van kunstenaarsresidenties in samenwerking met post-academische en universitaire instellingen en ontwikkelen gezamenlijke projecten en tentoonstellingen met de Rijksakademie en Van Abbemuseum. Er is in dit kader veel werk verzet en de resultaten van deze stimuleringssubsidie zijn zichtbaar. Dit zal hieronder nader worden toegelicht.

Sammy Baloji - *A Blueprint for Toads and Snakes* (2018). Foto: Eva Broekema

Anna Dasović - *Before the fall there was no fall (2015-ongoing) Episode 01: Raw material* (2020). Foto: Eva Broekema

Zico Albaiquni - *Ruwatan Tanah Air Beta, Reciting Rites in its Sites* (2020). Foto: Eva Broekema

Jonas Staal en Rada D' Souza - *Court for Intergenerational Climate Crimes (CICC)* in Kunsthalle Muster (2021-2022)

1.2 Crises: Corona en oorlog in Oekraïne

Framer Framed - Open to all free of charge

Het jaar 2022 stond bij aanvang opnieuw in het teken van Corona en de beperkende maatregelen die werden ingevoerd om de pandemie te beteugelen. Framer Framed heeft tijdens de coronasluiting een ontheffing ontvangen van de Gemeente Amsterdam om de ruimte beschikbaar te stellen aan kwetsbare groepen. Meerdere keren per week kwamen verschillende communities naar de ruimte in Oost om werk te maken of workshops te volgen. Een zekere gewenning aan de steeds veranderende voorwaarden was merkbaar.

Net toen de tentoonstellingsruimten in februari weer opengingen, startte de oorlog in Oekraïne. In 2022 werd plek geboden aan twee residenten uit Oekraïne. Kunstenaar Natasha Shulte (Krim) maakte vanuit Framer Framed nieuw werk en Nicole Katenkari (Kyiv), voormalig curator en museumdocent bij museum Mystetskyi Arsenal gaf online scholing aan scholieren in Oekraïne. Zij ontvluchtte Kyiv begin maart en werd gedurende drie maanden onderdeel van het educatieteam. Zij werkte van daaruit verder aan een project *Teen Art Club*, waar jongeren uit Kyiv - gedeeltelijk gevlucht naar verschillende steden in Europa - via Zoom kunstworkshops konden volgen. Samen met het Amsterdam Museum en Pakhuis de Zwijger trok Framer Framed op in het programma Relevant Response, geïnitieerd door Sahar Shirzad.

De Oekraïne-oorlog had directe consequenties voor de culturele sector, omdat de energieprijzen omhoog schoten en er een tijd van (hyper)inflatie aanbrak.

Natascha Shulte hield tijdelijk atelier bij Framer Framed na haar vlucht uit de Krim.
Foto's: Betul Ellialtioglu

2. Activiteitenoverzicht 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

2.1 Activiteitenoverzicht 2022 - Samenvatting

Framer Framed - Open to all free of charge

- Framer Framed heeft 10 tentoonstellingen gepresenteerd in samenwerking met ondermeer het Van Abbemuseum, het Indonesische collectief Taring Padi, de Braziliaanse curator Raphael Fonseca, de Lubumbashi Biënnale, het Haitiaanse Kolektif 2 Dimansyon (K2D) en Oil Tank Park in Seoul.
- In totaal heeft Framer Framed 68.339 bezoekers ontvangen op locatie ten opzichte van 22.896 in 2021. 60.066 van de bezoekers waren deelnemers aan tijdelijke presentaties op locatie en 8.273 bezoekers voor de schoolgebonden activiteiten en overige activiteiten.
- Er werden 42 openbare activiteiten georganiseerd in Werkplaats Molenwijk met educatieprogramma's, residenties, tentoonstellingen en projecten met de buurt.
- Er werden 74 schoolgebonden educatie programma's georganiseerd voor het Primair Onderwijs en HBO/WO, waarvan 66 op locatie en 8 online. Er werden 144 overige activiteiten georganiseerd bestaande uit lezingen, symposia, boekpresentaties, filmvertoningen, rondleidingen en performances, waarvan 114 op locatie en 30 online.
- Er werden 18 stageplekken gerealiseerd voor onder andere studenten van Master Cultural Analysis (Universiteit van Amsterdam); Master Heritage and Memory Studies (Universiteit van Amsterdam); Master Museum Studies (Universiteit van Amsterdam); Master Social Influence (Universiteit van Amsterdam); Master Liberal Arts & Science (Universiteit Utrecht); Research Master Art History (Universiteit Utrecht); Bachelor beeldende kunst & vormgeving (Breitner Academie); Bachelor Wofford College, Spartanburg, USA; Bachelor HBO Beeldende Vaktherapie (Radboud Universiteit Nijmegen - HAN).
- 22 vrijwilligers leverden een gezamenlijk bijdrage van 1,8 fte aan de realisatie van het programma.

2.2 Tentoonstellingen met en door de communities

Framer Framed - Open to all free of charge

Open Atelier

Framer Framed werkt sinds begin 2020 samen met een hechte groep mensen afkomstig uit de interculturele psychiatrie. Sinds de bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg en het faillissement van PsyQ Amsterdam heeft Framer Framed de creatieve therapie een vaste plek geboden aan de Oranje-Vrijstaatkade. Het Open Atelier is een programma voor deelnemers met een migratieachtergrond en begeleid door therapeuten met een specialisme in interculturele psychiatrie en creatieve therapie. Sinds september 2020 is er iedere maandag een Open Atelier in Framer Framed. Dit resulteerde in de tentoonstelling *Reflections*. De getoonde werken staan in het teken van moed, heling en solidariteit en zijn gemaakt door kunstenaars die zich verhouden tot grote veranderingen in hun eigen leven én de samenleving.

De tentoonstelling reisde door naar Rozet in Arnhem.

LIMBO - queer exilic narratives

LIMBO is een collectief van queer/vluchteling/migranten kunstenaars en community organisers. Het collectief is gericht op het creëren van een safe space voor de deelnemers. LIMBO brengt een diverse groep queer deelnemers met een vluchtelingenachtergrond samen, en organiseerde met hen workshops met als doel creatieve expressie en het ophalen van individuele en collectieve herinneringen aan te moedigen. Het ontstond als een gezamenlijk onderzoeksproject geïnitieerd door Fabian Holle van de Refugee Academy (Institute for Societal Resilience, Vrije Universiteit Amsterdam) in samenwerking met Framer Framed. LIMBO wil betekenisvolle kennis over de uitdagingen en veerkracht van queer vluchtelingen en de rol van community-engaged scholarship samenbrengen. Sinds medio 2022 is onder de noemer *Through Art we Care* een projectplan gehonoreerd door het Fonds Cultuurparticipatie, waardoor de groep in 2023 kan doorgaan met workshops en presentaties bij Framer Framed.

LIMBO gaf in 2022 een eindpresentatie met kunstwerken geproduceerd tijdens een serie workshops voor en door queer/vluchteling/migranten community organisatoren & kunstenaars. De eindpresentatie werd gerealiseerd door leden van het collectief LIMBO met een queer publieksprogramma in samenwerking met Sehaq Queer Refugees Group, Sepideh Khodarahmi, Sarah Naqvi, Lamin Barrow, Alaa en Meram.

LIMBO - queer exilic narratives, was van 27 maart t/m 8 mei te zien bij Framer Framed, waarna de presentatie doorreisde naar de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Deelnemers aan het Open Atelier
Foto's: Betul Ellialtioglu

2.3 Tentoonstellingen 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

Het tentoonstellingsprogramma bestond in 2022 uit zeven tentoonstellingen op de locatie aan de Oranje-Vrijstaatkade, twee tentoonstellingen van residenten in Werkplaats Molenwijk in Amsterdam-Noord en een presentatie van de *Court for Intergenerational Climate Crimes - The Law on Trial* in het Oil Tank Culture Park, Seoul, Zuid-Korea. Vier tentoonstellingen kwamen in co-productie tot stand, waaronder *For Those Who Have No Time To Play*, een solotentoonstelling van de Amsterdamse kunstenaar Gluklya in samenwerking met het Van Abbemuseum.

Court for Intergenerational Climate Crimes

De *Court for Intergenerational Climate Crimes* (CICC) is een samenwerking tussen Framer Framed, de Indiase academicus, schrijver, advocaat en activist Radha D'Souza en de Nederlandse kunstenaar Jonas Staal. Het project bestaat uit een grootschalige installatie in de vorm van een tribunaal dat intergenerationale klimaatmisdaden vervolgt.

Tijdens het onderzoeksproces van twee jaar ontmoetten we activistische organisaties van over de hele wereld en leerden van hun verhalen en hun strijd tegen de milieumisdaden van bedrijven. De CICC-hoorzittingen vormden een publieke arena om deze kennis met een breder publiek te delen. Op basis van uitgebreid onderzoek en gedegen onderbouwing met bewijslast door partner organisaties - verzameld op locatie - werd een nieuwe realiteit van het klimaatrecht tot stand gebracht. De tentoonstelling was begin van het jaar tijdelijk gesloten vanwege Corona, maar kon eind januari weer open voor het publiek.

Dit project kwam tot stand in opdracht van Framer Framed. Het was een project dat qua voorbereiding en schaal alleen kon plaatsvinden dankzij de groei die de organisatie doormaakte en de aanvullende steun van onder andere het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Het project kreeg veel media-aandacht en reisde door naar München, Helsinki, Seoul en in 2023 naar het eerste Nederlands Paviljoen op de Gwangju Biennale in Zuid-Korea. Een deel van het werk werd aangekocht door het Van Abbe Museum.

Do It Together - DIT

Direct na de coronacrisis en het aanbreken van de nieuwe fase van de oorlog in Oekraïne werd een andere manier van tentoonstelling maken geïntroduceerd, waarbij ontmoeten centraal stond. Framer Framed riep via een open call mensen op om samen DIT te komen bouwen en programmeren. Binnen DIT werd een meerdaagse workshop met het collectief Taring Padi georganiseerd, waarvan de uitkomsten werden gepresenteerd op documenta fifteen in Kassel. Onder de naam 'Culinary BOOST' werd er gekookt door Dongwan Kam, kunstenaars van de Rijksakademie, in samenwerking met de community van We Sell Reality. Er waren bijeenkomsten Knitted Together, waarbij tijdens het breien een gesprek over de publieke ruimte wordt gevoerd, en vonden de Liquid Dependencies workshops plaats van kunstenaar Yin Aiwen.

Jonas Staal en Radha D' Souza - *Court for Intergenerational Climate Crimes* (Amsterdam, 2021-2022). Foto: Ruben Hamelink

Jonas Staal en Radha D' Souza - *Court for Intergenerational Climate Crimes - The Law on Trial* (Oil Tanker Park, Seoul, 2022-2023). Foto: Hyoseop Jung

DIT - To It Together (2022)
Foto's: Naira Nigrelli

2.3 Tentoonstellingen 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

The Silence of Tired Tongues

Samengesteld door Raphael Fonseca, toont deze tentoonstelling het werk van dertien opkomende kunstenaars die geboren zijn in Brazilië. De kunstwerken in deze groepstentoonstelling brengen een gevoel van 'saudade' met zich mee, dat vertaald kan worden als een mengeling van melancholie en verlangen. De titel is ontleend aan een populair lied uit 1972 van de legendarische Braziliaanse zangeres Elis Regina, getiteld *Casa no campo* (huis op 't platteland). Het lied verwoordt de behoefte aan stilte in een omgeving die in een staat van buitensporige onrust verkeerde – in die periode ging Brazilië gebukt onder een onderdrukkende militaire dictatuur, een indirecte verwijzing naar het bestuur van de Braziliaanse president Bolsenaro. Deelnemende kunstenaars: Julia Arbex, Aline Baiana, Sofia Caesar, Arthur Chaves, Vitória Cribb, Benedito Ferreira, Rodrigo Martins, Estêvão Parreiras, Tiago Sant'Ana, Tadáskia, Wisrah Villefort, Luana Vitra, Yuli Yamagata

To those who have no time to play

Framer Framed presenteert *To those who have no time to play*, tot nu toe de grootste solotentoonstelling van de Amsterdamse kunstenaar Gluklya (Natalia Pershina-Yakimanskaya), samengesteld door Charles Esche. *To those who have no time to play* neemt je mee op in een associatieve reis langs vier unieke projecten. Deze zijn ontwikkeld in samenwerking met tal van partners, waaronder Kirgizische textielarbeiders, nieuwkomers, muzikanten en schrijvers. Gluklya vertelt het verhaal van mondiale misstanden, zoals gedwongen migratie, economische globalisering, Westers comfort en machtsmisbruik en de relatie die deze hebben tot de onderliggende waardesystemen en geopolitieke machtsstructuren. Gluklya / Natalia Pershina-Yakimanskaya woont en werkt in Amsterdam. Als een van de pioniers van de Russische performancekunst, richt haar onderzoek zich op het vinden van manieren om te praten over de traumatische verdeeldheid in de samenleving.

Het conflict tussen de politiek en de innerlijke wereld van mensen vormt het onderwerp van haar surrealistische tekeningen, performances in samenwerking met diverse mensen, installaties met poëtische. Zij is sinds 2003 onderdeel van het kunstenaarscollectief Chto Delat.

In de context van de tentoonstelling verscheen de publicatie *Two Diaries - Gluklya & Murad* (Walther & Franz König, 2022) een dagboekuitwisseling tussen de twee kunstenaars Gluklya en Murad tijdens hun verblijf de voormalige Bijlmerbajes in Amsterdam. De publicatie is verkrijgbaar via de webshop van Framer Framed en wordt gedistribueerd naar de museumwinkels van de uitgever.

For Those Who Have No Time To Play (2022), een solo tentoonstelling van de Amsterdamse kunstenaar Gluklya. Onder: performance van Gulmira Tursunbaeva

2.3 Tentoonstellingen 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

De performer Gulmira Tursunbaeva reflecteert op de opening van de tentoonstelling waarbij zij een ritueel uitvoert met het publiek:

“You know, if I were playing a performance involving Kyrgyz traditional games and rituals in my own country, I would be uncomfortable, playing with great excitement, because people lose faith in what is left of their deep childhood. But performing in the gallery all my excitement was relieved because of people’s openness to interacting, sharing experiences, faith and support. The audience was very accepting of me, it was like I wasn’t acting like an actress on stage, I was just living with them for those few minutes. I think this is the main achievement and value of the performance. Some of the audience went through a difficult period in their lives, they came to me asking for healing, although I was not a healer, so the performance in collaboration with the artist Gluklya, as the director, producer Saadat and Framer Framed convinced the audience and even gave them the opportunity to be a participant on stage. The viewer believed me, herbs and everything that happens in the installation, Red Yurt.”

While Awaiting an Unknown Future

De tentoonstelling *While Awaiting an Unknown Future* presenteert het werk van twee kunstenaars – Karen G. en Ribal El Khatib – dat zij maakten tijdens hun verblijf in een asielzoekerscentrum. Framer Framed werkte samen met de kunstenaars, Milena Mulders en Hanneke Verbeek aan deze presentatie die te zien was parallel aan tentoonstelling van Gluklya: *To those who have no time to play*.

Duizenden Nederlanders hebben herinneringen aan een tijd die ze doorbrachten in asielzoekerscentra (AZC’s) door het hele land, maar een fysieke plek of archief van dit deel van het Nederlandse erfgoed is er niet. Vele AZC’s zijn inmiddels afgebroken, zodat hele generaties geen gelegenheid hebben terug te keren naar de omgeving waar zij opgroeiden. Hoe kunnen mensen met een vluchtelingenachtergrond hun eerste verblijfplaats in Nederland herinneren als er geen sporen meer zijn van deze plek?

Hoe kunnen we reflecteren op en stil staan bij plekken waar we een bepaalde periode moeten verblijven, zonder te weten wanneer de periode eindigt? Plekken waar herinneringen werden gecreëerd die bepalend zijn voor onze identiteitsvorming en een gevoel van ‘thuis’ geven? Hoe herinneren we deze plekken die soms niet meer bestaan? Wat betekent het voor de betrokkenen als deze *lieu de mémoire* abrupt verdwijnen, zonder fysiek archief?

Karen G. maakte tijdens zijn verblijf een maquette van het asielzoekerscentrum (AZC) Klompjan in Markelo. De maquette was onderdeel van de tentoonstelling *While Waiting for an Unknown Future* (2022).
Video still: Iztok Glančar

2.3 Tentoonstellingen 2022

Framer Framed - Open to all free of charge

KAZAL - Narrating Haitian Memories

De tentoonstelling *KAZAL - Narrating Haitian Memories* toont een fotoproject dat herinneringen aan de dictatuur van François Duvalier verkent, door de geschiedenis van Kazal, een dorp ten noorden van Port-au-Prince, de hoofdstad van Haïti te onderzoeken. Hier vond in 1969 een belangrijke gebeurtenis in de huidige geschiedenis van het land plaats, dat uit de officiële geschiedenis is verdwenen: de massamoord van Kazal.

Curator: Nicola Lo Calzo. Deelnemende kunstenaars van Kolektif 2 Dimansyon zijn: Edine Célestin, Fabienne Douce, Reginald Louissaint Jr., Mackenson Saint Felix, Moïse Pierre, Georges H. Rouzier & Tessa Mars.

Specifiek voor deze tentoonstelling realiseerde Tessa Mars nieuwe werk.

KAZAL - Narrating Haitian Memories (2022)

2.4 Publieksprogrammering

Framer Framed - Open to all free of charge

De publieksprogrammering is altijd een belangrijk onderdeel van de algemene programmering van Framer Framed. In 2022 werden 144 publieksactiviteiten georganiseerd, waarvan 114 op locatie en 33 online. Er gebeurt teveel om hier aan de orde te laten komen; hieronder geven we een selectie van tentoonstellingen en projecten om een indruk te geven. Op maandag is Framer Framed gesloten, maar vindt wekelijks een ontmoeting van LIMBO en het Open Atelier plaats.

Uitblinker in het programma - met ruim 4.250 bezoekers - waren de bijeenkomsten in het kader van de tentoonstelling *DIT - Do It Together*, waarbij de ruimte beschikbaar werd gesteld voor iedereen met een goed idee. Hier werd ruim gehoor aan gegeven; een uiting van de enorme behoefte een vrije ruimte in de stad. Bijdragen aan het programma leverden ondermeer:

Wayang Kardus - *Struggle and Solidarity* (Kevin van Braak, Julian 'Togar' Abraham, Daniel Aguilar Ruvalcaba, Diana Cantarey, Özgür Atlagan, Sungeun Lee, Hestu Setu Legi, Taring Padi, Lente Kabinet Festival); *La Cocina* (Rick Dolphijn, Eduard Hernández Nualart, Thalia Hoffman, Shailoh Phillips); *Culinary BOOST* (Donghwan Kam, BOOST Amsterdam, The Workshop Social Practice); *We Sell Reality* (Undocumented artist community); *LIMBO* (Fabian Holle, Refugee Academy (VU Amsterdam)); *Choices Support Center and queer/refugee/migrant community organisers & artists*; *Decolonial Futures* (Ibrahim Cissé, Bukhosi Nyathi, Simangaliso Sibiyi, Phumzile Nombuso Twala, Dumisani Radebe, Njabulo Malata, Samboleap Tol, Sandberg Instituut, Rietveld Academie, Funda Community College); *Asli Hatipoglu*; *The Hmm* (Payal Arora, Radek Przedpelski, Faye Kabali-Kagwa); *Feadan McCall | Non Native Native*; *Digital Flux Symposium* (Jori Snels, Minhong Yu, Qiaochu Guo, Chongjin Chen); *Liquid Dependencies* (Yin Aiwen | Common In); *Art for (and with) a Citizen Scene*; *Knitted Together* (Roman Tkachenko, Anne Giesen, Camila Gueneau de Mussy); *Moved by Touch*; *Language Café*; *Ode aan de Twijfel* (Suat Ögüt, Efrat Zehavi, Aukje Dekker, Noa Jansma, Isa Grutter, Moha Project: Biljana Radnoska & Alice Pons, Persis Bekkering, Elten Kiene, Jörgen Gario, Madeline Hageman); *Soapbox Journal* (ASCA)

DIT - To It Together (2022)

Foto's: Naira Nigrelli

2.5 Residenties

Framer Framed - Open to all free of charge

Het Atelier KITLV-Framer Framed Artist in Residence

Het Artist in Residence programma van Atelier KITLV en Framer Framed heeft tot doel kunstenaar te ondersteunen bij het maken van nieuw werk op het snijvlak van kunst en cultuur, academisch onderzoek en wetenschap op het gebied van Zuidoost-Aziatische en/of Caribische studies, in relatie tot (post)koloniale theorie en discours. Deze meerjarige samenwerking tussen Framer Framed en het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) in Leiden heeft tot doel het bevorderen van artistieke en academische uitwisseling en de ontwikkeling van interdisciplinaire praktijken.

In 2022 werkte kunstenaar de Indonesische Theo Frids Hutabarat aan *Declaring Distance: Bandung-Leiden*, een hybride programma bestaande uit een translokale uitwisseling over manieren om koloniale archieven te ontsluiten en verbeelden. Door middel van online rondetafelgesprekken en filmvertoningen werden lokale gemeenschappen en studenten van Integrated Arts, aan de Parahyangan Catholic University in Bandung, Indonesië in contact gebracht met zowel Nederlands als internationaal publiek, om ideeën uit te wisselen. *Declaring Distance: Bandung-Leiden* had tot doel ruimte te creëren om artistieke praktijk te verbinden aan de praktijk van verzamelen en archiveren. De hybride bijeenkomsten dienen Theo bij het ontwikkelen van de volgende fase van zijn residency-programma, dat in de zomer van 2023 zal worden gepresenteerd. Vanaf het voorjaar van 2023 verwelkomen we de volgende Atelier KITLV-Framer Framed Artist in Residence Clara Jo.

Pressing Matter,

Ownership, Value and the Question of Colonial Heritage in Museums

Framer Framed is partner in het residency-project *Pressing Matter*, een vierjarig onderzoeksprogramma (2021-2025), gecoördineerd door de Vrije Universiteit Amsterdam, dat theorieën over waardering en eigendom verbindt met dekoloniale debatten over erfgoed. Het doel is om nieuwe theoretische modellen van waarde en eigendom te bespreken en te ontwikkelen.

De geselecteerde kunstenaars en collectieven zijn in september 2022 begonnen aan hun residency. Framer Framed heeft de afgelopen jaren samengewerkt met verschillende geselecteerde kunstenaars en collectieven, waaronder Lifepatch (tentoonstelling *On the Nature of Botanical Gardens*), Daniel Aguilar Ruvalcaba (*Wayang Kardus Workshop*) en Aram Lee (tentoonstelling *Elswheres within Here*).

Framer Framed werkt nauw samen met de Vrije Universiteit Amsterdam bij de selectie van residenten, programmering van conferenties, organisatie van workshops en het entameren van interdisciplinaire en transnationale gesprekken en experimenten over het herstellen van historisch onrecht gerelateerd aan museumcollecties.

2.5 Residenties

Framer Framed - Open to all free of charge

Jan van Eyck Pilot Project

Sinds november 2022 zijn Framer Framed en de Jan van Eyck Academie een samenwerking begonnen, met als doel een kunstenaar uit het buitenland een verrijkte residency-ervaring te bieden. Het project is gericht op uitwisseling tussen verschillende 'localiteiten'. De nadruk ligt op onderlinge verbondenheid, lokale uitwisseling, het delen van ervaringen en middelen tussen gemeenschappen in Nederland en in het thuisland van de kunstenaar. De kunstenaar krijgt de kans om actief te werken met en te presenteren bij Framer Framed. Yornel Martinez Elias (Cuba) is de eerste Jan van Eyck deelnemer die naast zijn residency, aan de Jan van Eyck Academie deelneemt aan het Framer Framed programma.

Workshop Social Practice ism Rijksacademie

Sinds de oprichting van de Workshop Social Practice in samenwerking met de Rijksakademie werkt Framer Framed nauw samen met verschillende aangesloten kunstenaars om verbindingen te leggen tussen de lokale context en daarbuiten. Als naburige kunst- en projectruimte in Amsterdam-Oost is deze samenwerking gebaseerd op gedeelde interesses in de maatschappelijke mogelijkheden van kunstenaars die in bredere maatschappelijke arena's werken.

Enkele concrete activiteiten onder deze samenwerking zijn: kunst- en educatief collectief Homing (o.l.v. psycholoog Charlene Reval en Rijksakademie-alumnus Laura O'Neill), dat verhalen over migratie en de pandemie organiseerde vanuit de oudere Surinaamse gemeenschap in Amsterdam bij Framer Framed, en later kennismaakte met een breder publiek in het Amsterdam Museum. Kunstenaar Donghwan Kam creëerde een mobiele keuken en verplaatste deze via de Social Practice Workshop naar het sociale centrum BOOST voor een reeks kooksessies, en presenteerde later meer publiek bij Framer Framed.

2.6 Residenties in Werkplaast Molenwijk

Framer Framed - Open to all free of charge

Werkplaats Molenwijk

Werkplaats Molenwijk is een projectruimte in Amsterdam-Noord, voor en door buurtbewoners geïnteresseerd in kunst, cultuur, erfgoed en maatschappij. Twee keer per jaar verblijft een kunstenaar voor langere periode in de buurt om samen met buurtbewoners een artistiek onderzoek uit te voeren naar de verhalen van de wijk. In 2022 startte het jaar met resident Bert Scholten, waarna Anan Striker en Ratu R. Saraswati in de Molenwijk verbleven.

GEEF, door Bert Scholten

Bert Scholten verdiepte zich in de wonderlijke wereld van de koekplank. De koekplank heeft een rechthoekige vorm met een beeltenis waarmee vroeger koeken werden geproduceerd. De mensen die de houtsneden maakten waren rondreizende ambachtslieden die met de houtsneden lokale verhalen doorgaven. Bert verdiept zich in volksverhalen, lokale gebruiken en rituelen en vertaalt deze naar de huidige context. In de Molenwijk ging hij met bewoners, jong en oud, in gesprek over de eeuwenoude Nederlandse traditie van de koekplank en onderzocht hij het lied als medium om verhalen te vertellen. In dialoog met buurtbewoners creëerde hij zo het werk dat te zien is in deze tentoonstelling: koekplanken, een film, muziekoptredens, workshops met kinderen komen allemaal samen in de tentoonstelling *GEEF!*.

Onderdeel van de tentoonstelling was een nieuw videowerk dat Bert Scholte maakte in Werkplaats Molenwijk. Dit werk werd opnieuw getoond in de tentoonstelling *Dat speelt hier niet* (2022), bij Tent in Rotterdam.

Denken met de Hand, door Anan Striker

In het voorjaar van 2022 vestigde Anan Striker zich in Werkplaats Molenwijk, waar hij in dialoog met buurtbewoners nieuw werk creëerde voor de wijk, waaronder een (semi)permanente muurschildering in de openbare ruimte.

“Anan maakte schilderijen met kinderen uit de buurt, hing schommels op onverwachte plekken, organiseerde alternatieve potjes voetbal en maakte contact met buurtbewoners. De weerslag hiervan was te zien bij zijn eindpresentatie.

Heel bewust kiest kunstenaar Anan Striker (1988) voor merkwaardige en buitenissige wendingen in zijn werk. Daar is onder meer het alternatieve potje voetbal dat hij organiseerde tijdens zijn residentie in Werkplaats Molenwijk een goed voorbeeld van. “Ik ben benieuwd of mensen deze antiregels aankunnen.” Anan Striker weet als geen ander hoe een voetbalpartij voor verbinding zorgt. “Ik vind vooral dat lelijke iets moois hebben. Er moet iets off zijn.” In de tentoonstelling Denken met de Hand wordt het werk gepresenteerd van kunstenaar Anan Striker.”

Bien Borren, juli 2022

GEEF een tentoonstelling van Bert Scholten in Werkplaats Molenwijk. Foto's: Cas Bool

2.6 Residenties in Werkplaast Molenwijk

Framer Framed - Open to all free of charge

Een ontluikende bloem maakt een tuin, door Ratu R. Saraswati

Voor haar residentie in Werkplaats Molenwijk maakte de Indonesische kunstenaar en Rijksakademie-alumnus Ratu R. Saraswati (Saras) een serie foto's van bloemen in Molenwijk en ging gesprekken aan met bewoners die deze flora in de wijk onderhouden. De ontmoetingen met buurtbewoners vormden de basis voor poëtische teksten, samen met de foto's haar ervaring in de wijk en de geschiedenis van de plek beschrijven. Tijdens de opening van de tentoonstelling deelde Saras haar ervaringen in Molenwijk en haar verzameling van foto's met het publiek op een verhalende en interactieve manier.

Bert Scholten en Ratu R. Saraswati creëerden beiden een serie werken in nauwe dialoog met de Social Practice Workshop tijdens hun residency aan de Rijksakademie, en konden de projecten verder ontwikkelen via een residency bij Werkplaats Molenwijk. Bovendien organiseert Framer Framed sinds november 2022 bijeenkomsten voor Rijksakademie-deelnemers om collectieve kennisproductie en institutionele samenwerking te bevorderen. Dit zal gebeuren door middel van artistieke en educatieve uitwisselingen tussen de twee organisaties en hun kunstenaars. De uitwisselingen die uit de bijeenkomsten voortkwamen, zullen worden gepresenteerd tijdens de Rijksakademie openstudio 2023.

In 2022 presenteerde Framer Framed samen met partners binnen het 3 Package Deal-programma een eindpresentatie van kunstenaar Yara Said. Samen met De Waag en Hackers & Designers faciliteerde Framer Framed dit proces. Dit programma biedt beeldende kunstenaars de mogelijkheid om gedurende een jaar te werken aan hun eigen projecten op het grensvlak van dekolonialiteit en digitalisering. Said is kunstenaar, studeerde Beeldende Kunst aan de Universiteit van Damascus en haalde haar master aan het Sandberg Instituut. Ze is oprichter van Salwa, een ontmoetingsplek voor kunstenaars met een vluchtelingenachtergrond.

Performance van Ratu R. Saraswati ter afsluiting van haar residentie. Foto's: Lina van den Idsert

3. Framer Framed in de buurt

Framer Framed - Open to all free of charge

---

3. Framer Framed in de buurt

Framer Framed - Open to all free of charge

Werkplaats Molenwijk

Werkplaats Molenwijk is een plek waar kunstenaars een band aangaan met de buurt. In 2018 opende Framer Framed een tweede wijklocatie in Amsterdam-Noord; Werkplaats Molenwijk een ruimte met kunst en cultuur voor en door bewoners van de Molenwijk in Amsterdam-Noord. Een plek voor samenwerking, ontmoeting en dialoog tussen kunstenaars, buurtbewoners en het publiek. Jaarlijks verblijven tenminste twee afzonderlijke kunstenaars in de werkplaats waar zij een artistiek onderzoek doen naar de wijk en de lokale verhalen. Sinds de opening in 2018 zijn er elf kunstenaarsresidenties gerealiseerd.

Meer over buurtresidenties is te lezen in hoofdstuk 'Residenties'.

Refugee Youth, Public Space and Artistic Practice

Samen met de Universiteit Utrecht en tal van academische en culturele partners in Europa startte in 2021 het samenwerkingsproject Refugee Youth, Public Space and Artistic Practice, met een deelfocus op de Molenwijk. Thuis in de Molenwijk behelst een onderzoek naar nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond die in de Molenwijk wonen. In de Molenwijk werden voor dit project creatieve workshops georganiseerd met behulp van de photovoice methode en mapping. Photovoice is een participatieve methode waarin deelnemers hun leven in beeld brengen aan de hand van fotografie en verhalen. Tijdens de workshops werden de foto's en verhalen met elkaar gedeeld en besproken. Dit resulteerde in een eindpresentatie voor de buurt en een conferentie bij BOOST en Framer Framed in Amsterdam-Oost, waarbij de deelnemers bestonden uit participanten in het onderzoek, buurtbewoner en universitaire onderzoekers.

De Molenwijk door elkaar

In oktober 2021 ging een groep enthousiaste bewoners op eigen initiatief aan de slag in Werkplaats Molenwijk met het maken van een gezamenlijk wandkleed. De groep van het project De Molenwijk door elkaar bestaat uit een aantal vrouwen en één man met een vluchtelingenachtergrond uit Syrië, Irak, Marokko, Afghanistan en Eritrea.

Het initiatief voor het maken van het wandkleed kwam van Annie van Riel, een actieve Molenwijk-bewoner van 87 jaar. Zij maakte 27 jaar geleden een oecumenisch wandkleed met drie kerken in Amsterdam-Noord en nu had Annie de wens om een nieuw wandkleed te maken met alle verschillende culturen die samenleven in de Molenwijk. Een half jaar later wordt het wandkleed onthuld in de bibliotheek van de Molenwijk, waarna het een nieuwe plek heeft gevonden in het stadsdeelkantoor van Amsterdam-Noord.

Parade in de Molenwijk (2021) door Pretformer
Foto's: Annelies Verhelst

3. Framer Framed in de buurt

Framer Framed - Open to all free of charge

“Dit wandkleed is niet plat. Het is diep. Het is niet alleen een oppervlakte, een gladde oppervlakte waar je overheen kan strijken. Het is een wereld, een horizon, een verzameling van herinneringen, gesprekken, dromen en grapjes. Door die oppervlakte heen voel je de diepte van echte mensenlevens, de mensen die eraan hebben samengewerkt en de mensen die zich erin herkennen. Dit wandkleed is niet een symbool voor de Molenwijk. Het is de Molenwijk. De lijnen van de lappen lopen even recht als de rechthoeken van de flatgebouwen hier. Ze lopen los van elkaar, in strakke geometrische vormen, en ze grijpen in elkaar, praten met elkaar, vormen combinaties met elkaar die er anders uitzien vanuit elke hoek dat je ernaar kijkt. Er zit ruimte tussen de lappen en de lijnen, zoals er ruimte zit tussen de flatgebouwen. Die ruimte maakt elk beeld, elke droom of herinnering zelfstandig. Elk hebben ze hun eigen bestaan. Zoals de ruimte tussen de flatgebouwen in de Molenwijk ervoor zorgt dat elk mensenleven hier zelfstandig kan bestaan. Maar nooit alleen. Nooit zonder contact met elkaar.”

Chris Keulemans, mei 2022

EAST&

In 2019 verscheen het advies ‘Een Cultuurhuis in Oost’, dat pleitte voor een Cultuurhuis als functie, als netwerk, in plaats van alleen een fysieke plek. Vier partners Nowhere, Framer Framed, Podium Partners, de Rode Loper op School leggen de basis voor EAST&: een netwerkorganisatie die werkt met cross-overs en hybride kunstvormen. Het legt verbindingen tussen disciplines, makers en organisaties die op zoek gaan naar manieren om werk te tonen, nieuwe publieksgroepen te bereiken en drempels weg te nemen.

In 2022 werden vier bijeenkomsten georganiseerd op verschillende pleinen in Amsterdam-Oost. Dit is een gezamenlijke inspanning om naar het publiek toe te gaan en daarmee ook mensen te bereiken die een drempel kunnen ervaren om naar een voorstelling of expositie te komen. Het 4 Pleinen Project was een gezamenlijke inspanning om kunst zichtbaar te maken voor een brede doelgroep en mensen na een periode van lockdowns weer samen te laten komen en elkaar ontmoeten in de openbare ruimte.

*Wandschildering in de Molenwijk (2022),
Annan Striker en buurtbewoners.
Foto's: Bastiaan van Schip*

3. Framer Framed in de buurt

Framer Framed - Open to all free of charge

De bijeenkomsten trokken nieuw publiek en wisten ruim 8.000 mensen te bereiken. Er is in het afgelopen jaar een huisstijl ontwikkeld die zeer goed bij het project past. De website van EAST& wordt in het voorjaar 2023 gelanceerd.

Permanente werken Monika Dahlberg: Gatekepeers - Matumini en Uhuru

Amsterdam-Oost heeft er twee nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte bij gekregen. Kunstenaar Monika Dahlberg maakte in opdracht van Framer Framed twee sculpturen die een permanente plek hebben gekregen bij de ingang van het gebouw. De beelden Matumini (Hoop) en Uhuru (Vrijheid) zijn onderdeel van Dahlbergs langlopende kunstproject Gatekeepers.

Onthulling van *Gatekepeers - Matumini en Uhuru*, door wethouder Mehliani (2022).

“De Oranje-Vrijstaatkade loopt langzaam vol met nieuwsgierigen en genodigden. De officiële onthulling van de twee beelden wordt gedaan door wethouder Kunst en Cultuur Touria Meliani en portefeuillehouder kunst en cultuur Jan-Bert Vroege van stadsdeel Oost. Ze kijken toe hoe een kinderoptocht met fanfare van het collectief Pretvormer trommelend de kade opkomt. Vroege roemt even daarna de werkwijze van Framer Framed als verbinder in de buurt. Meliani kan dit volmondig beamen. “Framer Framed maakt scherpe tentoonstellingen, maar is tegelijkertijd heel toegankelijk.” Na de onthulling kijkt Dahlberg trots toe als de fanfare de aandacht met luid getrompetter weer naar zich toetrekt. De kinderen zijn opgetogen en dansen er lustig op los. “Kijk wat een vrolijkheid”, glundert de kunstenaar. “Ik wilde heel graag deze kinderen erbij hebben. Het gaat er mij om de mensen uit de buurt bij mijn kunst te betrekken. Ik meen dat je kunst extra gaat koesteren als je zelf bij de onthulling aanwezig bent geweest. Kinderen zijn de nieuwe generatie en ik denk dat zij later zeker zullen denken: wij waren hier ook bij!”

Wietse Schmidt, september 2022

4. Educatie

Framer Framed - Open to all free of charge

4.1 Educatie - Primair en Voortgezet Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

Onze educatie missie is om leerlingen en studenten via contact met lokale en internationale kunstenaars een eigen vocabulaire te laten ontwikkelen om na te denken over internationale thema's. Aansluitend op onze tentoonstellingsprogramma biedt Framer Framed voor alle leeftijden programma's aan in de vorm van ontmoetingen, dialoog, workshops, atelierbezoeken en rondleidingen. Daarnaast staat de ontwikkeling van vaardigheden centraal, waarbij het ontwikkelen van een zelfstandige mening een belangrijke rol speelt. Binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten zijn daarom van gelijkwaardig belang.

Primair onderwijs

Voor kinderen van 3-8 jaar bieden wij ateliersessies in ons Kinderatelier, geïnspireerd door de wereldwijd verspreide pedagogiek: de Reggio Emilia-benadering. De inrichting van het atelier nodigt kinderen uit om zelfstandig te onderzoeken, spelen, experimenteren, verbeelden. De Reggio Emilia-benadering stimuleert de ontwikkeling van eigen leer- en onderzoeksprocessen. Het educatieprogramma richtte zich in 2021 met name op kinderen tussen de 4 en 12 jaar. In 2022 is daar een nieuw initiatief aan toegevoegd: de Jonge Makers Studio.

Jonge Makers Studio

Aansluitend op de tentoonstellingen werken we samen met jonge beginnende kunstenaars bij de inrichting van de Jonge Makers Studio, waar kinderen worden gestimuleerd om zelf onderzoek te doen en te experimenteren met verschillende materialen. Het stimuleren van autonomie en zeggenschap over eigen leerprocessen staat centraal. Door telkens een nieuwe inrichting van de ruimte te presenteren en verschillende materialen beschikbaar te stellen, worden kinderen uitgenodigd om hun eigen verhaal te verbeelden en op creatieve wijze uitdrukking te geven aan hoe zij de wereld om hen heen ervaren.

De Jonge Makers Studio wordt i.s.m. wisselende beginnende kunstenaars ontworpen. Op deze manier wordt de studio niet alleen gebruikt door de jongste makers (kinderen), maar geven we net afgestudeerde makers ook een kans om praktijkervaring op te doen in een organisatie en het ontwerpen van leeromgevingen voor kinderen. De Jonge Makers Studio van 2022 was ontworpen door Anastasia Afonina (november & december 2022, bezocht door 11 schoolgebonden groepen)

De Zuiderzee op IJburg

In 2022 werden lessen verzorgd in twee groepen 7 van basisschool De Zuiderzee op IJburg, als onderdeel van projectweek met het thema 'Kunst'. Framer Framed introduceerde hier de lesmethode Visual Thinking Strategies, dat werd toegepast op werken uit het beeldarchief van Framer Framed. De kijkopdracht werd gevolgd door een schrijfopdracht. De uitkomsten werden gepresenteerd in de gangen van de school.

Natuur onder de Loep, een educatieproject in samenwerking met Stichting Toeval Gezocht voor kinderen tussen de drie en acht jaar. Foto's: Betul Elliatoglu

4.1 Educatie - Primair en Voortgezet Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

Voortgezet onderwijs

Voor de onderbouw van het IJburg College was Framer Framed betrokken bij de organisatie van de jaarlijkse KunstDAG. Het educatieprogramma is ingegaan op de existentiële vragen uit de tentoonstelling *The Silence of Tired Tongues*. De tentoonstelling nodigde uit om de noodzaak van stilte en rust te opzoeken in een dynamische en hectische omgeving. De leerlingen werden uitgenodigd om met verbeelding, beweging en dans hierover hun eigen ideeën te vormen.

Kunstschooldagen

Tijdens de Kunstschooldagen krijgen leerlingen uit groep 8 de mogelijkheid om verschillende culturele instellingen te bezoeken. Tijdens de Kunstschooldag[en] in 2022 sloot het educatieprogramma aan op de tentoonstelling *The Silence of Tired Tongues*, samengesteld door de Braziliaanse curator Raphael Fonseca. Leerlingen werden uitgenodigd om (kritisch) naar kunst te kijken. Dit werd gecombineerd met een maakopdracht waarbij in tweetallen een werk werd gemaakt, geïnspireerd door beelden uit de tentoonstelling. Aan de kunstschooldagen deden 11 schoolklassen mee.

Kunsteducatie in de Molenwijk

Sinds 2018 heeft Framer Framed zich verbonden aan de Molenwijk in Amsterdam-Noord. Vanaf dat moment is het educatie programma blijvend in ontwikkeling. Framer Framed verzorgt er buitenschoolse programma's in Werkplaats Molenwijk en verschillende activiteiten tijdens de schoolvakanties, in samenwerking met verschillende partners zoals de Muziekschool, Solid Ground Movement en lokale kunstenaars.

In 2021 is, in samenwerking met de Openbare Bibliotheek (OBA) Molenwijk, begonnen met binnenschoolse cultuureducatie. Het gezamenlijk ontwikkelde educatieprogramma legt verbindingen tussen kunst & technologie en kunst & samenleving. Doel is om kinderen en jongeren de kans te geven zich te ontwikkelen in creatief, artistiek, technisch en kritisch makerschap, waarbij zelfbeschikking voorop staat.

De Krijtmolen, Molenwijk

Met basisschool De Krijtmolen is Framer Framed een langere samenwerking aangegaan. Deze 'aandachtsschool' staat in de Molenwijk in Amsterdam-Noord. In 2022 heeft Framer Framed voor 2 klassen uit groep 7 een reeks van vier lessen *Redesigning the classroom* verzorgd, onder begeleiding van kunstenaar Saja Amro, een Palestijnse kunstenaar die zich richt op het creëren van ervaringen en vormen van publieksparticipatie. In haar kunstenaarspraktijk beoogt Saja Amro een dialoog te creëren rond maatschappelijke vraagstukken. In de lessen op de Krijtmolen werden leerlingen uitgenodigd om het concept van het klaslokaal als omgeving voor leren te bevragen, evenals de veelal hiërarchische relatie tussen leerkracht en leerling. Alternatieve pedagogische inzichten en invullingen van het architectonische typologie 'schoolgebouw' worden onderzocht; het lokaal en het meubilair zijn samen met leerlingen onderzocht en verbeeld, waarna enkele eigen ontwerpen van tafels en stoelen in prototype zijn ontwikkeld. Ten tijde van de lessen studeerde Saja Amro af aan het Sandberg Instituut in Amsterdam.

*Kunstschooldagen, bezoek aan de tentoonstelling *Silence of Tired Tongues* (2022)*

4.1 Educatie - Primair en Voortgezet Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

Pilot Cultuurcoach

Sinds juni 2021 werd gestart met een Pilot Cultuurcoach in Amsterdam-Noord voor binnen en buitenschools kunstonderwijs, separaat gefinancierd door het AFK. Framer Framed heeft de rol opgepakt een betere infrastructuur voor cultuureducatie in de Molenwijk op te zetten, door alle partners voor binnen en buitenschools cultureel aanbod met elkaar te verbinden. Dit programma richtte zich met name op het Kolom Praktijkcollege Noord voor Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO). Er is een lange termijn samenwerking aangegaan met de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Het betrof 28 schoolgebonden lessen voor 187 leerlingen. Het lesprogramma werd op maat aangeboden en in samenspraak met de school en de leerlingen vormgegeven. Daarnaast werden programma's op maat gemaakt voor de kunstklas van het IJburg College.

Kolom Praktijkcollege Noord

Met cultuurcoaches Geerte van Beers en Malou Sumah is een start gemaakt met de introductie van dit programma in de Molenwijk. Vanaf schooljaar 2021/2022 geven zij kunst- en textiellessen aan leerlingen van het Kolom Praktijkcollege Noord, waar veel aandacht is voor wat de leerlingen zelf aandragen, leuk vinden en belangrijk vinden.

Adjunct-directeur Dervis Goktekin (Kolom Praktijkcollege Noord) over de samenwerking:

“Onze leerlingen vinden deze lessen erg leuk. Hierbij speelt de pedagogische kwaliteit van de cultuurcoaches een heel belangrijke rol. Leerlingen worden gemotiveerd vanuit hun intrinsieke motivatie, ze willen daar graag zijn. Het resultaat van de eerste periode werd met trots, en rekening houdend met de wens van de leerlingen, tentoongesteld. We zien dat de cultuurcoaches steeds meer weten over deze doelgroep en ze passen hun aanpak hierop aan. Eerder hebben we geprobeerd om zelf iets met textiel/ naaimachines te organiseren, maar het lukte ons niet om deze lessen op poten te zetten. Malou en Geerte lukt het wel. Dit is een grote winst voor onze leerlingen.”

“Na het eerste lessenblok werd het programma uitgebreid naar lessen op externe locaties (Werkplaats Molenwijk en OBA Molenwijk). Deze locaties werden in het rooster van leerlingen opgenomen. De lessen zijn creatief, en hebben tegelijkertijd een maatschappelijk karakter. De cultuurcoaches zijn niet alleen met hun lessen bezig. Ze benaderen onze leerlingen ook om hen te motiveren hun vrije tijd verder in te vullen met naschoolse activiteiten. De cultuurcoaches nemen zeker werk uit handen van onderwijspersoneel, het is werkdrukvermindering voor mijn schoolteam. Ik hoop dat deze samenwerking in de toekomst meer uitbreiding krijgt en langdurig wordt.”

Eind 2022 keurde Fonds Cultuurparticipatie een nieuw programmavoorstel goed getiteld *Zelf Gemaakt*, hiermee kunnen ook in 2023 en 2024 de lessen voor het VSO op het Kolom Praktijkcollege Noord worden voortgezet.

4.1 Educatie - Primair en Voortgezet Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

Buitenschools

Het programma *Midzomer- en Midwinter Mokum* van de Gemeente Amsterdam vormde een extra impuls om juist tijdens de coronaperiode extra activiteiten voor kinderen en jongeren te organiseren. Framer Framed wist samen met tal van partners een programma in Amsterdam-Oost en Amsterdam-Noord vorm te geven. In dit kader vonden extra buitenschoolse programma's plaats. In Amsterdam-Oost werden samen met de Rode Loper op School, een organisatie voor kunsteducatie, verschillende programma's georganiseerd.

In de Molenwijk werd drie keer de *Parade Molenwijk* georganiseerd. Deze bestonden uit diverse workshops in voorbereiding op publieke parades met jamsessies door de Molenwijk. De parades zijn tot stand gekomen in samenwerking met Stichting Pretvormer en Stichting Accu, met als doel kinderen tijdens coronatijd te blijven bereiken, ter compensatie voor binnenschoolse lessen die wegens de coronamaatregelen niet uitvoerbaar bleken op de scholen.

Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet

Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet is een kunstproject waarin de thuisgevoelens van kinderen en hun verhouding tot de buurt waar zij opgroeien centraal staan. In het najaar van 2021 hebben kinderen uit de Vogelbuurt en de Molenwijk creatief onderzoek gedaan naar thuisgevoel, de buurt en elkaar. De lessen waren onderzoekend en antropologisch van aard, waarbij zowel de kunstenaars als de kinderen de rol hadden van onderzoeker. In de herfstvakantie gingen de deelnemers gedurende vier workshops aan de slag met onder andere potloden, polaroid foto's, audio recorders, muziekinstrumenten en input van de kinderen uit de andere buurt. Het onderzoek is uiteindelijk omgezet naar een collectief kunstwerk: een boek met een bijpassend muziekstuk. Op 17 maart 2022 werd de tentoonstelling feestelijk geopend met de Parade Molenwijk van Stichting Pretvormer en Stichting Accu, die samen met kinderen uit de buurt vanaf basisschool De Krijtmolen een muzikale tocht maakte naar Werkplaats Molenwijk waar de tekeningen te zien waren en de muziekstukken beluisterd konden worden.

Talentontwikkeling

In het project *Taal voor Eenzaamheid* gaat het om eenzaamheid bespreekbaar te maken onder jongeren tussen de 16-21 jaar, door middel van artistieke, participatieve interventies. Juist in tijden van een pandemie en de lockdowns was dit een belangrijk onderwerp om te bespreken met jongeren. *Taal voor Eenzaamheid* is onderdeel van een langere samenwerking met kunstenaar Madeline Hageman en design antropoloog Tina Lenz. *Taal voor Eenzaamheid* werd in 2022 opgevolgd door *Ode aan de Twijfel*. Het creëert ruimte voor twijfel in een maatschappij waarin steeds minder ruimte lijkt te zijn voor het uitdagen van meningen en standpunten. Het vraagt durf om te twijfelen over vraagstukken in de samenleving. Dit wordt gedaan samen met jongeren, kunstenaars, filosofen en vakdocenten uit het voortgezet onderwijs.

4.2 Educatie - Hoger Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

ARIAS

Framer Framed is actief lid van het ARIAS, een platform dat artistiek wetenschappelijk onderzoek entameert, verzamelt en zichtbaar maakt. Haar fundamentele drijfveer is het koesteren van een diverse en duurzame onderzoeksecologie tussen de instellingen en organisaties van onderwijs en kennis in Amsterdam.

Kenniscentrum Ongelijkheid

In 2021 is er een samenwerking tot stand gekomen met het Kenniscentrum Ongelijkheid, een initiatief van de Gemeente Amsterdam en de vier kennisinstellingen in de stad: Universiteit van Amsterdam (UvA), Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Hogeschool van Amsterdam (HvA) en Inholland. Onder leiding van lector Femke Kaulingfreks (InHolland) werd onderzocht hoe informele participatievormen kunnen bijdragen aan de politieke en maatschappelijke participatie van jongeren in Amsterdam. Centraal staat de vraag hoe praktijken van informele politiek-maatschappelijke participatie jongeren een platform voor belangenbehartiging kan bieden en de verbinding tussen jongeren en overheidsinstellingen versterken.

Dit onderzoek richtte zich oorspronkelijk op Werkplaats Molenwijk in Amsterdam-Noord. In 2022 werd Framer Framed een van de maatschappelijke partners in het meerjarenonderzoek All Inclusive onder leiding van Jan Willem Duyvendak (UvA) en Elif Keskiner (VU), waarbij onderzoek wordt gedaan naar de wijze waarop mensen zonder verblijfsvergunning onderdeel zijn van de publieke (artistieke) ruimten, onder andere bij onze samenwerking met LIMBO.

Kunst, Burgerschap en Activisme

Framer Framed is partner bij de ontwikkeling van de nieuwe minor Kunst, Burgerschap en Activisme aan de Breitner Academie, onder leiding van docent en onderzoeker Nathalie Roos. In dit project wordt onderzoek gedaan naar de wijze waarop kunst, burgerschap en activisme elkaar beïnvloeden en tot nieuwe vormen van kunstonderwijs leiden. In september hebben twee bijeenkomsten plaatsgevonden, één met professionals en één met de eerste lichten van de docentenopleiding maatschappijleer van de HvA en van de docentenopleiding van de Breitner.

4.2 Educatie - Hoger Onderwijs

Framer Framed - Open to all free of charge

ArtEZ University of the Arts

Framer Framed heeft van september tot december 2022 samengewerkt met ArtEZ in de vorm van een groepsstage in het kader van het Interfacultair Programma (IP) van de hogeschool, een interdisciplinair programma waarin studenten van de ArtEZ opleidingen Docent Dans, Docent Beeldende Kunst en Docent Theater samen een lesprogramma ontwikkelen en uitvoeren.

In 2022 hebben drie ArtEZ-studenten een interdisciplinair educatief programma gemaakt, passen bij de solotentoonstelling *To Those Who Have No Time To Play* van de Amsterdamse kunstenaar Gluklya (Natalia Pershina-Yakimanskaya), samengesteld door Charles Esche. Het educatief programma is ook gemaakt voor gebruik online en na afloop van de tentoonstelling.

Decolonial Futures

Decolonial Futures is een uitwisselingsprogramma tussen Framer Framed, het Sandberg Instituut, de Gerrit Rietveld Academie en Funda Community College in Soweto, Zuid-Afrika. Het programma komt voort uit de wens om gezamenlijk te werken aan een dekoloniale toekomst die bestaat uit een gelijkwaardige uitwisseling van kennis en perspectieven tussen studenten werkzaam in verschillende kunst- en ontwerp disciplines. In 2022 werd het programma vormgegeven in samenwerking met Dorine van Meel, het Funda Community College (ZA) en Framer Framed.

Workshops van *Werker Collective*, onderdeel van het Decolonial Futures programma

5. Internationale samenwerking

Framer Framed - Open to all free of charge

5. Internationale samenwerking

Framer Framed - Open to all free of charge

Dankzij de aanvullende ondersteuning vanuit het ministerie was Framer Framed in staat te bouwen aan de verdieping van het internationale netwerk. Hieronder schetsen we twee daarvan: projecten in samenwerking met partners in Zuid-Korea en Democratische Republiek Congo (DRC).

Samenwerking in Zuid-Korea

De samenwerking tussen Framer Framed, ARKO en curator Juhyun Cho leidde tot het organiseren van een gezamenlijke *Disaster Haggyo* zomerschool (haggyo is 'school' in het Koreaans) waarbij een coalitie van kunstenaars en wetenschappers verschillende klimaat- en milieuvraagstukken uitwerkten, die in beide landen werden gepresenteerd. In december 2022 vond bij Framer Framed de publiekspresentatie *Mobile Scenario's for the Metaphormic Beings* plaats, vergezeld door de conferentie *Transoceanic Memories: Disaster Haggyo* met presentaties van de onderzoeken die in Jeju en Ansan (Zuid Korea) waren uitgevoerd.

Court for Intergenerational Climate Crimes - The Law on Trial

Framer Framed co-produceerde de *Court for Intergenerational Climate Crimes*. De eerste editie van het project werd in 2021 gepresenteerd bij Framer Framed in Amsterdam, waarna het doorreisde naar diverse lokaties waaronder Kunsthalle Munster in Duitsland.

De editie - *The Law on Trial* werd vervolgens gepresenteerd in het Oil Tank Culture Park in Seoul. Op 18 november 2022 opende deze nieuwe uitvoering van de CICC in Zuid-Korea. De tentoonstelling was daar te zien tot en met januari 2023.

Uit deze samenwerking volgde het verzoek om in april 2023 het eerste Nederlandse paviljoen op de Gwangju Biennale vorm te geven. De Gwangju Biennale is de oudste en grootste biënnale van Zuidoost-Azië.

Samenwerking met Picha, Lubumbashi

Sinds 2021 werkt Framer Framed intensief samen met Atelier Picha in Lubumbashi (Congo-DRC). De samenwerking leidde tot de groepstentoonstelling *Charging Myths* bij Z33 (Hassel, België, 2022) en in samenwerking met hetzelfde instituut bij Framer Framed (Amsterdam, 2023). Bij de realisatie van vier nieuwe werken is, in samenspraak met Atelier Picha en curator Lucrezia Cippitelli, opgetrokken met de Lubumbashi Biënnale. Deze werken zullen in 2023 te zien zijn in Kunsthalle Mainz, in een tentoonstelling samengesteld door Lotte Arndt en Sammy Baloji.

In 2023-2025 wordt de master *Planetary Poetics* samen met Dorine van Meel vormgegeven bij het Sandberg Instituut, daarbij wordt het partnerschap met Atelier Picha verder versterkt.

Jonas Staal en Rada D' Souza - *Court for Intergenerational Climate Crimes* (CICC) in Kunsthalle Munster, Duitsland (2021-2022)

Jonas Staal en Rada D' Souza - *Court for Intergenerational Climate Crimes - The Law on Trial* in Oil Tanker Parc, Seoul, Zuid-Korea (2022-2023)

6. PR, Communicatie en Publiekbereik

Framer Framed - Open to all free of charge

6. PR, Communicatie en Publiekbereik

Framer Framed - Open to all free of charge

In 2022 trok Framer Framed een record aantal bezoekers van 60.066. In dit jaar heeft Framer Framed een start gemaakt met het uitbouwen van de PR- en communicatiestrategie. Aandachtspunten voor de PR en communicatie waren het verbreden van het publiek, het vergroten van de zichtbaarheid en het versterken van de naamsbekendheid van Framer Framed, zowel lokaal als internationaal. Ook had Framer Framed als doel om het offline en online domein nauwer met elkaar te verbinden met als doel de impact van de activiteiten van de organisatie te vergroten.

Het PR- en communicatieteam is uitgebreid met een coördinator online communicatie en een coördinator gericht op publicaties en content. Onlinecommunicatie, waaronder social mediamanagement, is een vast onderdeel geworden binnen het team. Dit heeft gezorgd voor consistente output met hogere impact. Een focus op publicaties en content heeft ons ook in staat gesteld meer context rond programma's te bouwen en de activiteiten op een meer laagdrempelig manier te communiceren. Investeren in het team en het ontwikkelen van een duurzame communicatiestrategie is van grote waarde geweest voor het voortzetten van de publieksgroei.

In 2022 zijn diverse campagnes ontwikkeld door te experimenteren met inhoud en vorm, en door data te verzamelen en te evalueren. Hierdoor kon Framer Framed een kenmerkende communicatiestijl ontwikkelen. Met hulp van een vaste vormgever is meer herkenbaarheid ontstaan in onze visuele output. Het communicatiemateriaal werd lokaal verspreid in de vorm van posters en flyers. Hiervoor werkte Framer Framed met een professioneel bureau om de distributie doelgerichter te maken, met bijvoorbeeld een focus op het publiek in Amsterdam-Oost en het centrum.

De communicatie is ook breed online verspreid via de website, social media en nieuwsbrieven.

Relaties

Om het publiek te helpen verbreden, werden samenwerkingspartners en relaties van Framer Framed actief betrokken om de programma's te promoten bij hun netwerken. Onze content werd vaker gedeeld door samenwerkingspartners, kunstplatformen, kunstenaars en liefhebbers.

Ook maakte Framer Framed in 2022 gebruik van diverse promotionele mailings waaronder maandelijkse nieuwsbrieven en regelmatig educatiemails om doelgroepen direct te bereiken. Hierdoor heeft Framer Framed een lijst van 5681 abonnees opgebouwd.

In 2022 trok Framer Framed een record aantal bezoekers van 60.066.

GEEF een tentoonstelling van Bert Scholten in Werkplaats Molenwijk. Foto's: Cas Bool

6. PR, Communicatie en Publiekbereik

Framer Framed - Open to all free of charge

Om specifieke doelgroepen te bereiken en extra zichtbaarheid te creëren zijn diverse advertenties en redactionele contentpartnerships opgezet. De actieve persbenadering van Framer Framed resulteerde in aandacht in nationale en internationale media, waaronder: Het Parool, Telegraaf, NPO Radio 1, De Groene Amsterdammer, Tubelight, Metropolis M, Afromagazine, MUG, Down to Earth, Vrijetijd Amsterdam, de Brugkrant, Amsterdam Alternative, Trendbeheer, Cultuurpers, Kunstinzicht, e-flux, HART Magazine, Daily Lazy, Le Nouvelliste, Xaraguamagazine, Haiten Marche, TSA, ArtAsiaPacific, Arte al Día, O Popular en Contemporary&.

Framer Framed werkt met een ticketingprovider. Hoewel de activiteiten van Framer Framed gratis toegankelijk zijn, werd het Eventbrite ticketsysteem ingezet om de vindbaarheid van programma's te vergroten.

Websitebezoek

In 2022 werd de website bekeken door 94.071 bezoekers waarvan 55% in Nederland en 22% in Amsterdam. Bezoekerslocaties in Nederland zijn vooral de grote steden: Rotterdam (6%) en Den Haag (4%). Opvallend zijn ook onze internationale bezoeken: Verenigde Staten (7%), Duitsland (4%), en Verenigde Koninkrijk (4%). 40% bezochten de site via een mobiele telefoon. 64.000 bezoekers kwamen op de website via een organische zoekopdracht, terwijl 6.000 via een verwijzing van een andere site kwamen.

Social media

In 2022 heeft Framer Framed meer tijd en energie gestoken in haar social media aanwezigheid. Een exponentiële groei in ons online bereik is het resultaat. De grote informatiestroom rond tentoonstellingen, publieksprogramma's, activiteiten en samenwerkingen die in 2022 werden georganiseerd is succesvol vertaald naar een laagdrempelige, dagelijks te volgen feed en dat vertaalde zich vervolgens naar de bezoekcijfers.

Instagram was in 2022 het platform waarop Framer Framed de meeste mensen bereikte. De Instagram pagina ging naar 8481 volgers, met een groei van 35% ten opzichte van 2021. In 2022 bereikte Framer Framed op Instagram 335.228 mensen (groei van 351%) in totaal.

6. PR, Communicatie en Publiekbereik

Framer Framed - Open to all free of charge

Social mediacampagnes hebben een meetbaar direct (en indirect) significante invloed gehad op de registratieaantallen van events. Duidelijk te zien is dat een deel van ons publiek vooral via social media op de hoogte blijft van de programmering en hier de voorkeur aan geeft. Ook is een grote toename gemeten van verkeer / interactie via social media naar de website.

De sterke groei in ons bereik op social media heeft ook gezorgd voor uitbreiding van ons (internationale) netwerk. De aandacht van bekende, grotere spelers (Instagram accounts) binnen de kunstsector refereren vaker aan Framer Framed.

Er werden foto- en videoverslagen van programma's gemaakt en online verspreid, en video-opnamen werden gestreamd en gepubliceerd op YouTube (1854 views). Dit zorgde ervoor dat een internationaal publiek de programma's kon volgen.

7. Content ontwikkeling & Digitalisering

Framer Framed - Open to all free of charge

Publicaties

In 2022 is een coördinator publicaties en content productie aangetrokken om de uitgeeftak van Framer Framed uit te breiden met fysieke boeken die in samenwerking met partnerinstellingen, kunstenaars en onderzoekers worden geproduceerd. Bovendien is er een distributieovereenkomst gesloten met Idea Books, een specialistische groothandel en distributeur van boeken, tijdschriften en tentoonstellingscatalogi met vertegenwoordiging in Europa, Azië, Noord- en Zuid-Amerika, Australië en Afrika. De publicaties zijn daarnaast verkrijgbaar via de webshop van Framer Framed. In 2022 zijn twee boeken gepubliceerd.

Art for a citizen scene & Be Water My Friend

Art for a citizen scene & Be Water My Friend bestaat uit twee onderling verbonden delen, geproduceerd na een reeks online workshops over 'collaborative publishing design'. Het werd in samenwerking met de Willem de Kooning Academie gepubliceerd; is in 2022 bij Onomatopée verschenen, en werd op documenta 15 gepresenteerd.

Vol. 1 verbindt mensen die werken binnen de context van Zuidoost-Azië om hun creatieve praktijken te delen door middel van speculatieve, open gesprekken. *Vol. 2* Gaat over verschillende vormen van sociaal geëngageerde artistieke en culturele praktijken in China die zich richten op verschillende sociale kwesties in de steden; bijvoorbeeld ongelijke behandeling van migrantenarbeiders. Het boek laat zien hoe kunst in China kritisch en subversief kan zijn zonder zich expliciet te verzetten tegen het autoritaire regime.

Two Diaries: Gluklya & Murad

Two Diaries: Gluklya & Murad is een verhaal over een onverwachte ontmoeting tussen Amsterdamse kunstenaar (Gluklya) en een migrant schrijver (Murad) in een AZC gevestigd in de voormalige Bijlmerbajes in Amsterdam-Zuidoost. Samen onderzoeken ze wat migratie betekent, wat taal mogelijk maakt en hoe kunst in verschillende vormen kan dienen als een uiting van woede en een weg naar zelfkennis en vrede.

Errant Journal

Errant Journal is een internationale publicatie (met een eigen podcastreeks) voor culturele theorie en praktijk gericht op het samenbrengen van diverse lokale perspectieven. Met een dekoloniale en pluriversele benadering van kwesties gerelateerd aan geopolitiek, lichaamspolitiek, museologie, ecocide en activisme, verbindt het theorie met praktijk in een uitgestrekt kennisgebied. Het eerste nummer van *Errant Journal, When are we?* werd op 12 september 2020 gepresenteerd.

7. Content ontwikkeling & Digitalisering

Framer Framed - Open to all free of charge

Podcasts

In 2022 startte Framer Framed met een reeks podcasts en audiotours. Dit is gedaan om de tentoonstellingen toegankelijker te maken, en om de context van de programma's beter over te brengen op het publiek. De audiotours werden het hele jaar door in totaal 521 keer volledig beluisterd en 3855 maal de afzonderlijke audiofragmenten. Naast interviews met curatoren en kunstenaars gaan we alle aspecten van Framer Framed via de podcast belichten: educatie, publieksevents, Werkplaats Molenwijk en de publicaties.

4. Digitalisering

Framer Framed - Open to all free of charge

Framer Framed heeft zich sinds 2021 verder ontwikkeld op het gebied van digitalisering. Er zijn allianties gesloten met partners die zich onderscheiden op digitale kennis. Samen met het Instituut for Network Cultures (INC), WDKA, MU, The Hmm, Hackers & Designers, Varia en IMPAKT wordt gewerkt aan een open source toolkit voor livecasting, (e-)publicaties en het digitaal ontsluiten van archieven.

The New Social: Hybrid Strategies for Cultural Spaces

Het project *The New Social: Hybrid Strategies for Cultural Spaces* ingediend voor de Open Call Innovatielabs #1 van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, bracht verschillende partners samen om de belangrijke thema's rond duurzaamheid, toegankelijkheid en technologische onafhankelijkheid bij het beheer en de opslag van (archief) materiaal te onderzoeken. Een van de belangrijkste doelen van het project is om effectieve strategieën en tools te ontwikkelen die kunnen voldoen aan deze thema's, terwijl innovatie en creatief denken in het veld worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld door hybride publieksactiviteiten te organiseren en live verslaglegging te doen van bijeenkomsten. Framer Framed richt zich binnen de samenwerking van de *The New Social* op het toegankelijk maken van het eigen archief. Nieuw ontwikkelde digitale open source toepassingen zullen in 2023 worden gedeeld met partnerorganisaties.

Digital Memento

Dankzij de ondersteuning van Stichting Stokroos kon Framer Framed starten met een ambitieus project waarbij de NFT's (Non Fungible Tokens) centraal staan. Digital Memento is een samenwerkingsproject tussen Framer Framed en een groep hedendaagse kunstenaars, designtheoretici, hackers en blockchain-onderzoekers. De uitkomsten zijn kunstwerken voor een interreële metaverse. Werken die zowel een fysieke vorm zullen hebben in de ruimte van Framer Framed, als een integraal digitaal component dat via smartphone in de blockchain kan worden verzameld. Het doel van het project is het onderzoeken van nieuwe vormen van kunst maken, realiseren van nieuw werk, en het cureren en archiveren in de interrealiteit. Het doel is mensen op verschillende locaties aan elkaar verbinden en nieuwe gemeenschappen smeden. Dit project loopt tot in 2023.